

Set parades i una excursió

Al mes de novembre es va estrenar la Ruta Pompeu Fabra a Barcelona i es va fer la primera excursió amb autocar a Prada de Conflent en el context d'aquesta iniciativa. Si fins ara hi havia turisme cultural i turisme literari, ara també podem parlar de turisme lingüístic: val la pena trepitjar els llocs que ajuden a entendre més bé la dimensió de l'obra del gramàtic. L'organitzen Mònica Montserrat i David Paloma amb el suport de la Universitat Pompeu Fabra i l'Institut d'Estudis Catalans.

Els organitzadors ens van explicar que fariem una ruta pels llocs de Barcelona relacionats amb la vida professional de Fabra i que, alhora, ens adonaríem que, tot i ser un personatge cabdal, no hi ha cap placa enlloc que el faci present als vianants. Parada a parada, doncs, i amb el relat dels organitzadors, vam anar confeint la trajectòria professional d'al-

gú que amb quinze o setze anys ja havia escrit una gramàtica, que va esdevenir enginyer i que va acabar fixant el català modern. Vam posar la figura de Fabra en relació amb la dels seus coetanis i la vam situar dins del context històric que ho va capgirar tot.

Costava imaginar-se que aquells carrers, avui dia tan turístics i comercials, haguessin pogut allotjar un dia unes activitats tan diferents. I és que en aquells carrers de Barcelona passava tot.

Excursió a Prada de Conflent

Vam arribar puntualíssims al Château Pams, l'ajuntament de Prada, on hi havia prevista una recepció amb representants del consistori.

El trajecte amb autocar no s'havia fet gens feixuc, atès que els organitzadors havien previst l'entreteniment més adequat a aquella jornada: el programa *El*

meu avi dedicat a Pompeu Fabra i *Barcelona, abans que el temps ho esborri*, un documental que, entre altres coses, ens aproxima a l'època del mestre. El fet que Javier Baladia –autor del llibre en què es basa el documental, protagonista d'aquest i, per acabar-ho d'arrodonir, descendent de l'única branca de la família del gramàtic que va restar a Catalunya– formés part de l'expedició va ser un magnífic al·licient afegit.

Abans de la recepció, ens vam arribar al monument a Pompeu Fabra inaugurat l'agost passat gràcies a la tenacitat de Ramon Gual, fill d'exiliats establerts a la zona, que ens va acompanyar en diferents moments del dia. La seva dedicació incansable també va ser decisiva perquè la tomba de Fabra guanyés presència en un cementiri enorme. Vam veure-la, i vam veure també el nínxol on va passar una vintena d'anys. Els textos que ens van llegir els organitzadors sobre la mort del mestre ens van permetre imaginar-nos les seves últimes hores.

El recorregut ofereix una visió insòlita de Fabra

Mentre recorriem els carrers tot escoltant els textos i observant les imatges que ens oferien els organitzadors, feia ben bé la sensació que en tombar una cantonada ens toparíem amb Fabra que tornava del seu passeig. Es pot dir que, per unes hores, va reviu en les nostres mentes. Vam veure l'edifici on es va estar alguns dies, l'hotel on va coincidir amb altres exiliats i la casa on va morir, al número 15 del carrer dels Marxants. És una llàstima que els propietaris actuals de l'edifici no permetin que hi llueixi la placa commemorativa, obra d'Apel·les Fenosa, que l'ajuntament exhibeix a la paret d'una biblioteca pública. Qui sap si és perquè es volen estalviar tenir badocs davant de casa cada dos per tres o perquè el missatge és massa lúgubre.

Amb el cor enconguit i sense poder-nos treure del cap les penúries de l'exili, vam anar a dinar passant pel carrer que Prada ha dedicat a Pompeu Fabra. En acabat, ens esperava una conferència a càrrec de Javier Baladia: ens va oferir una imatge de Fabra basada en escrits i fotografies de la seva família, això és, un home intel·ligent, elegant, educat i polític. El debat posterior va ser enriquidor per a tothom.

Ens costava marxar i donar per acabada una jornada inoblidable. Quan vam enfilar el camí cap a l'autocar ja era de nit. *

L'apunt

Per consultar el calendari de les rutes, itineraris, preus i tota mena de detalls, podeu visitar la pàgina www.rutapompeufabra.cat

El grup inaugural observa la casa del carrer de les Moles de Barcelona, on un jove Pompeu Fabra va escriure la seva primera gramàtica MCC